

Til

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
fmoapostmottak@fylkesmannen.no

Kopi

Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Bærum Kommune
post@baerum.kommune.kommune

Ref. 2015/23504-7 M-FO

Vår dato: 26.02.2016

HØRING – SØKNAD OM Å ETABLERE OG DRIFTE SKISKYTTERBANE PÅ FRANSKLEIV I BÆRUM KOMMUNE

Vi viser til brev av 27.01.2016 fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Klima- og miljødepartementet stadfestet reguleringsplan for Franskleiv skiskytteranlegg 29.06.2015. Når det gjelder grunnforurensning viser departementet til de vedtatte reguleringsbestemmelsene § 14.1: "Opplegg for å hindre forurensning av grunnen må være godkjent av miljømyndighetene, herunder opplegg for overvåkning av blynivå i grunnvann og vassdrag". Det heter videre i departementets brev: "Ved detaljprosjektering og byggesøknad må forurensningsmyndigheten involveres slik at tiltakene i det endelige anlegget tilfredsstiller kravene for å hindre forurensning. Anlegget må også kontrolleres i tiden fremover, for å sikre at de forurensningsdempende tiltakene virker". Dette er grunnlaget for søknaden fra Bærum Skiklubb og IL Jardar om å etablere og drifte det aktuelle skiskytteranlegget.

Fylkesmannen konstaterer i høringsbrevet at: "Etablering og drifting av anlegget vil kunne medføre fare for forurensning av grunn og nærliggende resipient, og Fylkesmannen har derfor vurdert at omsøkt tiltak vil kreve en tillatelse etter forurensningsloven."

Bærum Natur- og Friluftsråd har engasjert seg i spørsmål om skiskytteranlegg på Franskleiv på bakgrunn av en rekke forhold knyttet til markaloven, friluftsliv, støy og forurensning med blyforurensning og helserisiko som et alarmerende spørsmål. Helserisiko knyttet til blyforurensning, sjøl i små mengder, er stadig bedre dokumentert og vi anser at det er udiskutabel enighet om at de som har drikkevann fra grunnvannsbrønner i området ikke skal belemres med frykt for helserisiko knyttet til blyforurensning. Det skal være nulltoleranse for bly i drikkevann.

Risiko for blyforurensning av drikkevannet vil, generelt, avgjøres av hvor mye blyfragmenter og støv som vil bli spredd som resultat av skytingen, hvor lett blyforurensningen vil kunne komme i kontakt med grunnvannet og videre bli ført til de grunnvannsbaserte brønnene nedstrøms anlegget.

Etter stadfesting av reguleringsplanen med departementets merknader har forslagsstiller valgt å utstyre anlegget med elektroniske skiver. Dette vil bare i noen grad minske spredning av blyfragmenter og blystøv i området foran og bak skivene, men blyprosjektilene vil også med disse blinkene bli knust, fragmentert og spredt utover i betydelig grad. Dette går fram av beskrivelsen av de elektroniske skyteskivene som ligger blant kommunens saksdokumenter og opplysninger fra leverandøren MegaLink i Drøbak som klubben skal bruke. Forslagstillers utreder har i vedlegg til søknaden, gjort rede for spredning av bly på skistadion og risikoen for spredning av blyforurensning i grunnvannet. Videre er det skissert tiltak, og det konkluderes med liten risiko for blyforurensning av drikkevannet i tilknytning til de aktuelle brønnene. Det er imidlertid, i liten grad, tatt hensyn til at det med elektroniske skiver fortsatt vil bli betydelig blyforurensning i området rundt skivene (konf. konklusjon om at membran er unødvendig).

Vi er kjent med to andre rapporter som er aktuelle i denne saken:

-”*Rapport Vurdering av bly- og antimon forurensning fra skiskytterarenaen Fossum i Bærum kommune*” og

-”*Sakkyndighetserklæring fra cand. real geolog Ingolf J. Rui*”. Bekymrete naboer med drikkevann basert på grunnvann, har funnet det nødvendig å få utarbeidet en sjølstendig rapport.

De to rapportene har, til dels, en vesentlig annen faglig basis og tolkninger enn tiltakshavers utredninger. I det følgende eksemplifiseres dissens i faglige konklusjoner som også gir ulike konklusjoner når det gjelder risikoen for blyforurensning av drikkevannet.

I ’Fossumrapporten’ legges det fram registreringer av betydelig blyforurensning ved standplass og det pekes på at tomhylser også er kilde til blyforurensning. Det må ut fra dette slås fast at det vil måtte bli blyforurensning av grunnen innen skytebaneområdet, selv med elektroniske skiver. Forurensningskildene nevnt her er ikke omtalt og/eller vurdert i søknaden.

Av søknaden går det fram at overflatevann fra skiskytterstadion skal dreneres ut i en kunstig anlagt dam som skal fungere som resipient for blyforurenset vann og som vannmagasin for snøproduksjon. Søknaden konkluderer med at det meste av eventuelt blyforurenset vann vil bli ført til den kunstig anlagte resipienten, og at det er liten risiko for at blyforurensningen vil sige ned i grunnvannet. Grunnlaget for konklusjonen er bl.a. utreders tolkning av berggrunn med sprekkemønster og permeabilitet og hvordan myrene i området er dannet. Forfatteren av sakkyndighetserklæringen nevnt ovenfor; Ingolf J. Rui som er en meget erfaren feltgeolog, har andre tolkninger som gir til dels helt andre konklusjoner når det gjelder grunnvannsforekomster, grunnvannsstrømmer og risikoen for at blyforurenset vann kommer i kontakt med grunnvannet og føres i retning av de aktuelle brønnene. Vi vil også peke på at det legges opp til å endre bekkeløpene inne på stadion. Hvilke konsekvenser dette har for hydrologien, har en ikke oversikt over.

Området Franskleiv med løypene innenfor blir stadig mindre snøsikkert framover. Det innebærer at vannreservoaret vil måtte utnyttes maksimalt, eventuelt gjennom dispensasjon fra planbestemmelsene, for å holde skiføre i løypene og på standplass. Og desto bedre en lykkes med å lede blyforurenset vann ut i resipienten/vannreservoaret, desto mer blyforurenset snø vil bli spredd. Det innebærer blyforurensning av beiteområder. Vannreservoaret, vannpytter og bekker er dermed giftige både for beitedyr, ville dyr og mennesker på tur i området. Om denne forurensningen vil bli ledet ned i grunnvannet og videre ned til drikkevannsbrønner, er et åpent spørsmål, men kan i hvert fall ikke utelukkes.

Minimalisering av blyforurensning inne på stadion vil, i utstrakt grad, være avhengig av internkontroll. I søknaden gjøres det rede for internkontrollsystem med frivillige som en viktig innsatsfaktor. Fossumrapporten viser med beklagelig tydelighet at Fossum idrettslag, så langt, ikke har mestret utfordringen med å sikre mot betydelig blyforurensning. Ut fra det stiller vi spørsmål om det er forsvarlig av kommunen som forurensningsmyndighet, å overlate til en frivillig organisasjon det betydelige ansvar det er å hindre blyforurensning, som er ”ugjenkallelig” og har så alvorlige konsekvenser for folks helse.

Så langt vi kan vurdere det, er det lagt opp til et forsvarlig overvåkningsprogram med sikte på å avdekke blyforurensning av drikkevannet, og om grensen for helserisiko overskrides. Men som eksemplifisert foran, er det langt fra faglig tilfredsstillende dokumentasjon på at risikoen for blyforurensning ikke vil overskride grensene for skadelig helseeffekter.

Vi understreker det ansvar Fylkesmannen har for å skaffe til veie det forurensningsfaglige grunnlag som kreves for å vurdere om det kan gis en tillatelse etter forurensningsloven

Utgangspunktet må være at det er forbudt å forurense, og at tiltakshaver og lokal forurensningsmyndighet ikke skal utsette tredje part for frykt for blyforurensning og helseskader.

Bekymrete naboer med brønner basert på grunnvann slo alarm tidlig i planprosessen. Så vel lokale som regionale forurensningsmyndigheter burde ha tatt signalene og gjort en forurensningsfaglig vurdering med sikte på å avklare om det var forsvarlig å etablere en skytebane i området – om det kunne gis tillatelse etter forurensningsloven, før Klima- og miljødepartementet stadfestet reguleringsplanen for skiskytterbanen på Franskleiv. Da ville en også ha gått fri av dilemmaet at det departement som har investert prestisje i stadfesting av reguleringsplanen, nå er klageinstans for Fylkesmannens vedtak. Vi er likevel glade for at statlige og regionale forurensningsmyndigheter, i ettertid, har kommet til en erkjennelse av at det ikke er akseptabelt at naboer med brønn skal utsettes for den risiko for helsa som blyforurensning representerer, og vi har sterke forventninger om at det er forurensningsfaglige premisser, alene, som vil bli lagt til grunn for departementets avgjørelse.

En uunngåelig ettertanke.

Forvalter av markaloven; Klima- og miljødepartementet har valgt å stadfeste en lokalisering av en skiskytterbane som, sammen med løyper, er en meget arealkrevende aktivitet i en svært mye brukt, men smal innfallsport til Marka. Stadfestingen er en meget klar forfordeling av en

riktig nok flott idrettsgren, men med meget begrenset antall utøvere. Denne forfordelingen går på stor bekostning av markalovens to andre likestilte mål; naturopplevelse og friluftsliv. I tillegg har det blitt avdekket en ukjent risiko for blyforurensning av drikkevann for mange husstander.

Skiskytterbane på Franskleiv har vært konfliktfylt fra prosjektet ble allment kjent i 2010. Anleggskostnadene blir uforholdsmessig høye, nå med enda et påslag på ca. 1 mill. kr. for elektroniske skiver som, i det totale bildet vil ha begrenset effekt for å hindre blyforurensning. Om det pga. av faren for blyforurensning i det hele tatt er forsvarlig å sette anlegget i drift, er fortsatt et kritisk og svært viktig spørsmål. Et forurensningsfaglig forsvarlig svar krever fortsatt ressurser og vil ta tid. Kostnadene knyttet til drift av anlegget, kø i Vestmarkveien, vanskelig tilgang med buss, trafikkikkerhet med blandet trafikk i smal vei, tap av nødvendige inntekter for attraktive serveringstilbud med mer, er ikke tatt med. Samfunnskostnadene knyttet til den konfliktfylte prosessen er blitt omfattende. Og hva vil anlegget vil koste i form av tap av lett tilgjengelige friluftsområder og den kvaliteten som er høyest rangerte i friluftslivet: **stillhet!!** I et folkehelseperspektiv er det overbevisende dokumentert at lett tilgang på gode friluftsområder er en meget ”kostnadseffektiv” investering for å fremme folkehelse. Dette perspektivet får derfor en stadig tydeligere plass i nasjonale mål og strategier for bedre folkehelse, også påpekt i kommunens «Temaplan for fysisk aktivitet og friluftsliv 2015-2018» og i kommunens høringsdokument for planstrategi og planprogram for 2017-20135.

Etter at markaloven trådte i kraft ga forvalter av loven tydelige signaler om at forslag om idrettsanlegg i randsonen, skulle vurderes og lokaliseres sett ut fra regionale behov og lokaliseringens egnethet i regionalt perspektiv. Hvis Klima- og miljødepartementet hadde holdt fast ved disse signalene ville de kunne ha bidratt til å etablere et regionalt skiskytteranlegg på Sollihøgda. Vi er fullt inneforstått med at det trengs flere Skiskytteranlegg. Et anlegg på Sollihøgda ville, etter alle relevante kriterier, ha vært betydelig bedre enn Franskleiv, og her lå det til rette for å starte gjennomføring av tiltaket. Vi ville med rimelig sannsynlighet ha sett et nær ferdig anlegg på Sollihøgda i vinter. Det Klima- og miljødepartementet har oppnådd med sin stadfesting av reguleringsplan for skiskytteranlegget på Franskleiv, er imidlertid å gi signaler om at sterke interesser for utbygging av idrettsanlegg kan/bør satse på en arealbruk med Markas randsoner som reserveareal.

Uttalelsen er støttet av **Naturvernforbundet i Bærum** og **Tanum Vel**.

Med hilsen

Bærum Natur- og Friluftsråd
v/Rigmor Arnkværn (sign.)

Kopi:

Bærum Elveforum
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Oslo- og Omland Friluftsråd